

Iskate večer rediti in
praznikov vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vrstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K.; razglasi in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno - demokratične stranke.

Posredna slov. stan-
40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K., za pol
leta 36 K., za četrt leta
18 K., za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K.,
za ostalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklame je za
list so poštnine prosto.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Mednarodni socijalistični kongres v Lucernu.

Mednarodna socijalistična konfe-
renca v Lucernu je bila otvorjena 1.
t. m. in bo trajala do 10. t. m. Kon-
ferenca obravnava predvsem med-
narodno politično situacijo z ozirom
na obnovitev Internacionalne. Pri-
glašeni so med drugim delegati: Ve-
like Britanije, Francije, Holandske,
Danske, Ukrajine, Čehoslovaške,
Poljske, Jugoslavije, Gruzinske, Ru-
sije, Nemške Avstrije, Nemčije, Pa-
lestine, Armenije, Bulgarske, Italije,
Luxemburške, Litve, Letške (Latvije),
Švedske, Norveške, Portugalske
in Danske. Premnogim delegatom
delajo vlade, posebno švicarska, sit-
nosti.

O poteku prve plenarne seje smo
že kolikor toliko poročali; obširnej-
še poročilo sledi.

Druga plenarna seja se je vršila
6. t. m. Predsednik sodrug Huys-
mans je prebral pozdrav amster-
damske mednarodne strokovne kon-
ference. Poljska socialna demokra-
cija naznanja kot svoja delegata so-
druka Moraczewskega in Lieber-
manna. Ruski sodrug Rubanovič po-
šilja pozdrav.

K prvi točki dnevnega reda (Ob-
novitev Internacionalne) je poročal
s. Vilegen. Soglašajo s sklepom
komisije in izjavlja, da je prememba
pravil le belonično vprašanje; na-
čelno vprašanje se pa prepušča sploš-
nemu kongresu Internacionalne, ki se
bo vršil v februarju prihodnjega leta.
Dalje predlaga v imenu komisije
mednarodno združenje in akcijo de-
lavstva za politično in gospodarsko
organizacijo mestnega in okolican-
skega proletariata v svrhu odstra-
nitve razrednih nasprotij ter zapo-
vitev popolne osvoboditve ljudstva
potom dobivne politične moči in so-
cializacije produktivnih in gospo-
darskih sredstev, t. j. potom pretvor-
itve kapitalistične človeške družbe
v socialistično. Komisija je sklenila,
da se vrši splošen socijalistični kon-
gres dne 2. februarja 1920 v Ženevi,
ter da bodo nanj povabljene vse na-
rodnostne sekcije. Vršil se bo na
podlagi provizoričnih pravil prejetih
v Lucernu, in sicer z naslednjim
dnevnim redom:

1. Delavstvo in socijalistično gi-
banje; pravila Internacionalne.
2. Vprašanje odgovornosti za
vojko.
3. Splošna mednarodna politika
(mirovna vprašanja, demokracija in
diktatura, socializacija, delavska za-
konodaja).
4. Organizacija tiska.
5. Organizacija socijalističnih pa-
rlamentarnih zastopnikov in delav-
skih parlamentarnih skupin.

K drugi točki je izjavil belgijski
delegat, da so belgijski socijalisti pri-

pravljeno obravnavati vprašanje od-
govornosti v duhu sprave.

Komisija za obnovitev Internaci-
onalne je določila razmerje glasov za
socijalističen kongres v Ženevi na-
slednje: Južni Afriki jih pripade 6,
Angliji 30, Argentini 12, Armeniji 4,
Avstraliji 15, Avstriji, nemški 15,
Boliviji 2, Bulgariji 6, Čehoslovaški
15, Čilu 2, Danski 10, Estoniji 2,
Finski 8, Franciji 30, Grški 3, Gruzin-
ski 4, Irski 2, Italiji 24, Jugoslaviji 8,
Kanadi 4, Letski 2, Litvi 4, Luxem-
burški 1, Nemčiji 30, Nizozemski 10,
Norveški 8, Ogrski 10, Palestini 11,
Peru 2, Poljski 10, Portugalski 2, Ru-
manski 2, Rusiji 30, Španski 6, Šved-
ski 15, Švici 10, Ukrajini 15 in Zdu-
ženim državam 30.

Izvoljen je bil tiskovni odbor za
ustanovitev osrednjega socijalistič-
nega tiskovnega urada in poročeval-
ske službe. Komisija je nadalje skle-
nila, da naj se izdajajo od 1. septem-
bra počenši v vsaki deželi periodič-
na poročila, ki naj informirajo o
stranki ostale dežele. Vprašanje
ustanovitve telegrafnega urada je
bilo prepuščeno komisiji, sestavljeni
iz žurnalistov in glavnih urednikov
delavskih listov.

Na popoldanski seji se je nadalje-
valo z razpravami o pravilih in ob-
novitvi Internacionalne. Crispin (ob-
novljen socijalist iz Berlina) pred-
laga več dopolnil k osnovi pravil.
Želi, da bi se kongres javno priznal k
revolucionarnemu razrednemu boju,
ter da bi revolucionarna Internaci-
onalna priznala sovjetski sistem. Mi-
stral (Francija) je podal enako celo
vrsto dodatkov k pravilom. Pravi,
da imajo pravila premočno revolucio-
narno razrednega duha v sebi. Mol-
kenbuh (Nemčija) pravi, da se ne
gre za pravila, ampak za enotnost In-
ternacionalne. De Broquere (Belgija)
izjavlja, da stoji Belgiji na podlagi
demokracije, in nikdar na podlagi
diktature proletariata in boljševiz-
ma. Frossard (Francija) je izjavil na-
sproti de Broquere, da bi se moralo
odločiti pri volitvah med Leninom in
Noskejem za Ljenu. Pri glasovanju
je bil odobren dodaten Mistrlov
predlog, ki določa za cilj Internaci-
onalne, da naj nadomesti kapitalističen
družaben sestav s socijalističnim, to-
rej s kolektivističnim, ali tudi komu-
nističnim.

Dalje se je pritoževal Wels (Nem-
čija), da ententa zabranjuje ruskim
vojnim ujetnikom, da bi se vrnili do-
mov. V daljši diskusiji, katere so se
udeležili delegati skoro vseh prisot-
nih narodov, sta izjavila francoska
delegata Renaudel in Longuet, da na-
pravijo francoski socijalisti v tem
oziru vse, kar je v njihovih močeh.
Izvoljen je bil pododsek, ki naj poda

izčrpano poročilo o položaju vojnih
ujetnikov v različnih deželah. Na to
je bila otvorjena diskusija o angle-
škem poročilu govora holandskega
delegata Troelstre. Debate so se
udeležili Vandervelde (Belgija), Wels
(Nemčija), Axelrod (Rusija), Macdo-
nald (Anglija) in Renaudel (Francija).

Zanimiva je brzojavka, ki jo je
poslal češki delegat sodrug Antonin
Němec uredništvu »Prava Lidu« dne
5. t. m. o zborovih udeležencih. Glasi
se m. dr.:

»Zbora se udeležuje le 75 delega-
tov. Cela vrsta delegatov se ni mogla
konference vsled raznih zaprek ude-
ležiti. Avstrijski Nemci Seitz, Ellen-
bogen in Adler so se radi nespota-
zumljenja zakasnil, pridejo jutri. Ru-
manski delegatje niso mogli dospeti
radi potnih listov. Italijanski sodrug
ne pridejo, ker so se pridružili tretji
Internacionalni. Dospeli so le italijan-
ski reformisti. Hrvače niso prišli, po-
ročajo, da nimajo finančnih sredstev
za delegacijo. Slov. delegat sodrug
Golouh se je moral vrniti. Švicarska
vlada je ustavila njega in druge bul-
garske in nemške delegate na meji.
Hrvatska stranka je v razpadu, toda
drugi Internacionalni ostane zvesta.
Švicarski delegati se ne udeležijo zbo-
ra, ker se je pridružila večina orga-
nizacij tretji Internacionalni. Švicar-
ski Grütljanet so se sicer priglasili,
toda niso bili sprejeti, da se ne bi z
njihovim sprejetjem poostri razpori
v švicarski stranki. Socijalisti en-
tentnih držav poročajo, da so hoteli
poslati v Rusijo študijsko komisijo,
toda vlade jim niso dale potnih
listov. Švedi poročajo, da sami po-
šljejo na Rusko komisijo. Belgijski
socijalni demokratje so poslali v
Nemčijo komisijo, ki ima nalogo, da
preišče tamošnje razmere.

O ministrski krizi.

V političnih krogih v Belgradu je
moralo biti te dni precej živo. V bog-
ve kako prijaznem položaju se ni naj-
brže nahajala nobena politična sku-
pina v parlamentu. In vendar nas v
tem trenutku zanima vse drugo nego
trudoplni napor gospoda Davidovi-
ča ali pa mučni odpor starega Pro-
tiča. Pogledati hočemo namreč še
enkrat v ono dobo nezmislne vlad-
ne politike, ki se je pravkar zaklju-
čila. Ne povemo prav nič novega, če
rečemo, da ne bo za Protičevu vladu,
razen njegovih ožjih prijateljev, prav-
nihiče v državi žaloval. Skrajni čas
je bil, da zapusti vladu, upamo, za
vedno. Saj nas je ta gospod v dobi
njegovega gospodovanja v minist-
stvu in v parlamentu blagoslovil s ta-
kimi reakcionarnimi ukrepi, pokazal
toliko politične in upravne nezmož-
nosti, da je prav nič več ne želimo
njegovega vladanja. Že dejstvo sam-
o, da ni več Protiča na vladnem

krmilu, je za nas v gotovem zmlisu
podbitek.

Prerokovali smo že pred mesec,
da se Protičeva vlada ne bo mogla
dolgo držati, vedeli smo, da mera
prej ali slej propasti. Naj omenimo
samo škodo, ki jo je imela država in
z njo vse naše delavstvo vsled pre-
povedi uvoza in izvoza; naše tovar-
ne so morale vsled tega počivati,
rudniki so le težko izhajali vsled tra-
jnega pomanjkanja najpotrebnejših
surovin, delavstvo je bilo brez dela,
nezadovoljno in razočarano. Naj
omenimo obupne prometne razmere,
vso upravno korupcijo, neznosno
dragino, naj omenimo nevarnost, ki
nam je pretela na valutnem polju in
naj omenimo končno vso ono kruto
politično reakcijo in batin, o kateri
smo imeli tolikokrat govoriti in pi-
sati. Protičeva vlada nima za seboj
ne enega srečnega trenutka, ne ena-
ga koristnega gospodarskega ali po-
litičnega ukrepa. Po tolikih mesecih
takozvanega samostojnega politične-
ga delovanja smo vsled tega z vso
državno organizacijo še vedno tam,
kjer smo bili ob začetku. Tako ni mo-
glo več naprej, to je moralo nehati.

Nešteto nujnih, neodložljivih pro-
blemov je tu, ki tirjajo razrešitve, ki
se morajo čimprej rešiti, ako noče-

mo, da bo bodočnost še vse slabša,
nego je bila strašna preteklost.

Slovensko delavstvo je sledilo z
največjo nevoljo vsem tem pojavom,
svoje mnenje o takem početju je ne-
štokrat glasno povedalo. Delavske
organizacije so mu bile edina opora,
teh se je oklenilo; teh se bo zvesto
držalo v vseh okoliščinah, kajti pre-
pričalo se je, da je v vsakem slučaju
razredna organizacija njegovo naj-
uspešnejše sredstvo. In baš te orga-
nizacije so povedale, kaj delavstvo
hoče, kam stremi. Najnужnejša naša
zahteva je pač izvedba volitev za
konstituanto. Mislimo namreč, da bo
še po volitvah mogoče dobiti pravi
pogled v naše notranje prilike. Med-
tem pa zahtevamo z vso odločnostjo,
da se smernice notranje gospodarske
in socialne politike korenito spre-
mene.

Naše zahteve na polju socialne
politike, aprovizacije, politične svo-
bode, socializacije itd., so vladni zna-
ne. Socijalistično delavstvo ne bo
odstopilo od teh svojih zahtev, kakor
ne bo nikoli odstopilo od svojih kon-
čnih socijalističnih ciljev, od katerih
edino pričakuje popolno udeležitev
svojega razrednega programa. Naj
se njegove težnje uvažujejo, dokler
je še čas.

Brzojavne vesti.

Jugoslavija.

Za obnovo južne Srbije.

LDU. Belgrad, 13. Odobren je po-
treben kredit za zgradbe v južni Sr-
biji, v onih mestih, ki so jih porušili
Bulgari. Za zgradbe se bo dalo na
razpolago potrebno gradivo iz dr-
žavnih gozdov, ki so tako potrebna
količina železa in denar, ki je potre-
ben za to svrhu.

Mirovno stanje armade.

LDU. Belgrad, 13. »Demokratija«
javlja: da bo mirovno stanje naše
vojske šlo 40.000 vojakov in re-
krutov. V to število niso všteti orož-
niki, carinski stražniki in obmejne
straže. Ta formacija je določena od
mirovne konference v Parizu.

Dijaški kongres.

LDU. Belgrad, 13. Prišel se je
kongres delegatov jugoslovanskega
dijaštva z delegati »Pobratimstva« in
delegati Fonda siromašnih dijakov.
Kongres se vrši v petih sekcijah in se
bavi z nastopnimi vprašanji: Osred-
nja zveza podpornih društev, skupna
pravila fondih, razdeljevanje stipen-
dij, osnivanje menz, olajšave v pro-
metnih sredstvih. Danes popoldne je
kongres nadaljeval svoje delo v di-
jaškem domu na Vračaru.

Po svetu.

Italija se boji ogrskih monarhistov.
LDD. Berlin, 14. (DunKU.) »Vos-
sische Zeitung« poroča iz Lugana:

»Corriere della Sera« nadaljuje s
svojim razmotiranjem o državni
preobratu na Ogrskem, ki ga ozna-
čuje kot nevarno za Italijo, ker se
mora smatrati, da nadvojvoda Jožef
ne stremi samo po ogrski kraljevski
kroni, temveč tudi po vzpostavitvi
avstroogrske monarhije. Ako bi se to
stremljenje nadvojvode Jožefa ures-
ničilo, bi bila Italija oškodovana za
uspehe svoje zmag, ker bi nastala
nova irredenta in bi novonastala dr-
žava poizkušala, da se jo razširi.

Čehoslovaki in zasedba Ogrske.

LDU. Pariz, 14. (Brezlično.) Če-
hoslovaška delegacija je poslala mi-
rovni konferenci noto, kjer protestira
proti vkorakanju rumunskih čet v
Budimpešto in proti znatnim revizij-
cijam zalog na Ogrskem, katere so
Čehoslovaki smatrali za pokritje
svojih zahtev po obnovitvi.

Italijani se vračajo iz Murmanije.

LDU. Milan, 14. (Brezlično.) Vo-
jaška komisija in italijanske čete v
Murmaniji so se 9. t. m. začele ukra-
vati, da se povrnejo domov.

RAZOROŽITEV BULGARSKIH ČET.

LDU. Belgrad, 13. Dva francoska
polka sta dobila povelje od glavnega
stana vzhodne vojske, naj razorožita
bulgarske čete in postavita potrebno
število orožnikov za vzdrževanje re-
de in javne varnosti. To je bilo od-
rejeno radi tega, da bi se ne ponovili

LISTEK.

A. S. Puškin:
Snežni metež.
(Poslovenil Fran Pogodnik).
(Konec.)

Ženini so lazili za lepo in bogato
nevesto, toda ona ni dajala nikomur
niti najmanjšega upanja. Mati jo je
nagovarjala, naj si izbere soroga, a
Maša je le zmagovala v glavo in se
zamišljevala. Vladimir ni več živel,
umrl je v Moskvi še pred prihodom
Francozojev. Spomin nanj je bil Maši
svet. Zbrala je vse, kar jo je moglo
nanj spominjati: knjige, ki jih je on
čital, risarje, zapiske in stih, ki jih
je bil zapisal zanjo. Sosedji so se ču-
dili in radovedno pričakovali jura-
ka, ki pride in zmaga tožno zvesto-
bo te deviške Artemide.

Medtem se je vojna slavno kon-
čala. Naši polki so se vračali domov.
Narod jim je hitel naproti. Godba je
svirala vojne himne, kakor »Vive
Henry Quatre«, tirolske valčke in
arije iz Žokonda. Častniki, ki so šli
v boj skoro otroci, so se vračali kot

možje, odlični s častnimi križci. Vo-
jaki so se veselo razgovarjali in me-
šali v govor nemške in francoske be-
sede. Nepozabni čas! Kako silno je
bilo rusko srce pri besedi: domovi-
na! Kako sladke so bile besede svi-
denja!

Žene, ruske žene, so bile takrat
neprimerljive! Opustile so navadno
hladnost. Bile so v istini očarujoče,
ko so hitele naproti zmagovalcem in
jih pozdravljale.

Kdo izmed tedanjih častnikov ne
prizna, da je bil rajši obvezan od ru-
ske žene kakor najsilnejše obda-
rovan!

V tem slavnem času je živela Ma-
rija Gavrilovna z materjo v X. gu-
berniji in ni videla, kako sta prazno-
vali obe prestolici povratek vojske.
Po vaseh in selih je vladala vesela
vzmernost. Pojavljanje častni-
kov po vseh krajih je slavje še po-
večevalo. Marsikakemu ljubovniku
v fraku je bilo v njihovi sosesčini
tesno.

Povedali smo že, da je bila Ma-
rija Gavrilovna navzlic svoji hladno-
sti vedno obkrožena od oboževal-
cev. A vsi so morali odstopiti, ko se

je pojavil ranjeni huzarski polkov-
nik Burmin z redom sv. Jurija na pr-
sili in z zanimivo bledico na licu,
kakor so govorile tamošnje gospo-
dične. Bil mu je okrog 26 let. Pri-
šel je na dopust na svoje posestvo,
ležeče v sosesčini vasi Marije Gav-
rilovne. Marija Gavrilovna ga je ze-
lo odlikovala. V njegovi navzočnosti
se je njena navadna zamišljenost iz-
gubila. Ne smemo sicer reči, da je z
njim koketirala, a pesnik bi dejal:
»Se amor non è, che dunche?»

Burmin je bil v resnici zelo lep
mladenič. Imel je značaj, kakršen
ugaja ženskemu spolu. Njegovo ob-
čevanje z Marijo Gavrilovno je bilo
preprosto in svobodno. Njegova nra-
v je bila tiha in skromna, a govorilo se
je, da je bil nekaj hud pustolovec.
To mu po mnenju Marije Gavrilovne
ni škodilo. Kakor vse mlade dame,
je rada poslušala njegove šale, raz-
odevajoče smelost in odločnost zna-
čaja.

A bolj nego vse, bolj od njegove
nežnosti, bolj od prijaznih razgo-
rov, bolj od zanimive bledice, je vz-
bužala njeno radovednost in zani-
malno njegova molčečnost. Videla je,

da mu zelo ugaja. Tudi on je zapazil,
da ga odlikuje pred drugimi. Kmalu
pa je postal silno zamišljen in nje-
gove črne oči so motrile Marijo Gav-
rilovno s takim žarom, da so gove-
rili sosedji o svatbi kot gotovem de-
jstvu, in da se je dobra Praskovja
Petrovna radovala, da dobi hči na-
posled vendar primernega ženina.

Starica je sedela nekaj sama v
družinski sobi, ko je vstopil Burmin
in takoj vprašal po Mariji Gavri-
lovni.

»Na vrtnu je,« je odgovorila sta-
rica. »Pojdite k nji, jaz Vas poča-
kam tu!«

Burmin je odšel, starka pa se je
pokrižala in pomislila: »Ali se danes
posreči!«

Burmin je našel Marijo Gavrilov-
no pri ribnjaku pod vrbo s knjigo v
roki in v beli obleki, kakor se to spo-
dobi junakinja romana. Takoj po pr-
vih besedah ji je izpovedal, da je že
dolgo iskal prilike, da ji razkrije
svoje srce, in jo zaprosil za par mi-
nut poslušanja. Marija Gavrilovna je
zaprla knjigo in vprla v znak sogla-
sja oči v tla.

»Jaz Vas ljubim,« je vzklilnil
Burmin. »Jaz Vas strastno ljubim!«

Marija Gavrilovna je zardeala in
sklonila glavo še nižje.

»Nastopil sem neprevidno, ker
sem se udal milo priložnosti, videti
in slišati vas vsak dan. Sedaj pa je
prepozno protiviti se usodi. Spomin
na Vas, na Vaš mili, nepozabni obraz,
me bode mučil odslej vse življenje.
Preostaja mi le še, da izpolnim težko
dolžnost, Vam odkrijem strašno taj-
nost in postavim s tem med najin ne-
prestopno steno.«

»Ta je stala že sedaj,« je živahno
vzkliknila Marija Gavrilovna. »Nikdar
bi ne mogla biti Vaša žena!«

»Vem,« je odvrnil tiho. »Vem, da
ste nekaj ljubili. Dobra, mila Ma-
rija Gavrilovna, ne oropajte me po-
slednje utehle! Misel, da bi me osre-
čili, ako...«

»Molčite, radi boga, molčite! Mu-
čite me!«

»Da, jaz vem, jaz čutim, ako bi
bila Vi moja... toda jaz, najnesreč-
nejše bitje sem — oženjen!...«

Marija Gavrilovna ga je csuplo
pogledala.

izgred, slični onim v Lom Palanki. Vsi krivci teh izgrediv so bili pred vojnim sodiščem obsojeni na smrt, ker je bila obsodba takoj izvršena.

Demobilizacija v Franciji.

LDU. Pariz, 13. (DunkU.-Brezžično.) Rezervna mornarska letnika 1913 in 1914 bosta do 12. septembra demobilizirana. Po tem datumu bo demobilizirana mornarica končana.

ZA OBNOVO SEVERNE FRANCIJE

LDU. Weimar, 13. (DunkU.-Brezžično.) Iz Pariza poročajo: Pogajanje radi obnove razrušenih pokrajin severne Francoske je napram obojestranskim zvezam strokovnih organizacij spravilo obe vladi v zadrego. Francoske strokovne organizacije zahtevajo, da morajo dobiti nemški delavci isto mezo, kakor njihovi francoski tovariši. Temu nemške strokovne organizacije ne ugovarjajo, tem manj, ker je pri sedanjem kurzu nemška meza manjša, kakor na Francoskem. Sedaj pa zahtevajo Nemci, da se morajo v smislu mednarodnega delavskega zakona, sprejetega v pogodbo zveze narodov, dati nemškim delavcem na razpolago kopališča, prostori za godbo, lokali za shode in vse druge prilike za izvrševanje nemških kulturnih navad. Temu pa se Francozi protivijo, dočim nemške strokovne organizacije zahtevajo to kot pogoj, ker drugače nemški delavci ne pridejo na delo. Smatra se začasno, da bo prišlo 150.000 nemških delavcev za 6 mesecev, toda samo v redko naseljene kraje, kakor n. pr. Chemin des Dames in v okolico Lensa, kjer jih najbrže nihče ne bo nadlegoval.

Wilson skliče mednarodno konferenco v Washingtonu.

LDU. Washington, 13. (Brezžično.) Predsednik Wilson skliče koncem oktobra v Washingtonu mednarodno konferenco delavcev, ki se bo bavila z mirovno pogodbo.

Bauer državni kancelar.

LDU. Berlin, 13. (DunkU.) Državni zakonski list objavlja novo ustavo, ki stopa s tem v veljavo. Državni predsednik je dosedanega predsednika državnega ministrstva Gustava Bauera imenoval za državnega kancelarja. Nemška narodna skupščina se bo odlej imenovala državni zbor (Reichstag). Državni odbor, kot dosedanje zastopstvo deželnih vlad pri državnih vladah, odslej preneha. Na njegovo mesto stopa državni zbor. Državni predsednik je izdal naredbi, da se morajo na novo ustanovo takoj zaprisoči vsi uradniki države, dežel, komunalnih zvez, občin in drugih javnih institutov ter oborožene sile.

REPUBLIKANSKE MANIFESTACIJE NA DUNAJU.

LDU. Dunaj, 14. (Brezžično.) Včeraj je bila velika manifestacija dunajske Volkswehr za republiko. Pred parlamentom so se zbrali člani kabineta pod vodstvom podkancelarja Pluka. Predsednik Seitz je imel nagovor v katerem je izjavil, da je Nemška Avstrija trdno odločena, odbiti vsak napad na svobodo ne le samo z besedami, temveč v potrebi tudi s silo orožja. Mi smo v groznem položaju, je dejal. Boda in lakota gospodarita v deželi, takozvani mir grozi z gospodarskim in finančnim uničenjem, kljub temu pa bomo sprejeli boj za svobodo in za povzdignemo nemško-avstrijske republike. Nato so defilirali bataljoni Volkswehra. Manifestacija je minila brez posebnih dogodkov.

ARETACIJE NA DUNAJU.

LDU. Dunaj, 14. (DunkU.) Ogrskega komunisti dr. Ernesta Bettel-

heima, je danes prišla policija v nekem dunajskem sanatoriju. Očmenem so prišli tudi tam Rusinjo Ana Axelrod, soprogo znanega ruskega komuniste Axelroda, ki je deloval v Monakovem za časa sovjetske vlade. Ana Axelrod je v zadnjem času tudi z napačnim imenom bivala v dunajski okolici.

Bavarske železnice.

LDU. Nauen, 14. (Brezžično.) Nemška država prevzame prvega aprila 1921. bavarske državne železnice. Prodajno ceno določi državni sodni dvor.

Zapiski grofa Hertlinga.

LDU. Nauen, 14. (Brezžično.) Glasilo neodvisnih socijalnih demokratov »Der Kampf« v Monakovem, priobčuje tajne zapiske grofa Hertlinga z dne 15. avgusta 1914. o avdienci do tedanjega veleposlanika v Parizu v. Schöna, ko ga je sprejel kralj Ludvik. Kralj je že tedaj zahteval za Bavarsko povečanje ozemlja in je posebno naglašal razdelitev Alzacije-Lorene med Bavarsko in Prusijo. Grof Hertling je zapiske takoj strogo zaupno poslal bavarskemu poslaniku v Berlinu grofu Lerchenfeldu. Veleposlanik v. Schöna je bil v avdienci pet dni pred prvim volaskim posegom v boj po bavarskih četah. Kralj Ludvik je tudi dejal v. Schönu, da mora Belgija izginiti in da mora Nemčija dobiti ustje Rena.

Erzberger o finančnem položaju Nemčije.

LDU. Nauen, 13. (Brezžično.) Zbornica sprejme v drugem čitanju brez posebne debate predlog, glede davka na vžigala in na igralne karte, in preide k prvemu čitanju štirih velikih davčnih zakonov, namreč o davku na prodajo, o darovanju za najnujnejše državne potrebe, o državnih dajatvah in o okrepi rednih državnih dohodkov. Tajnik za finance Erzberger utemeljuje v široko zasnovanem govoru predloge. Izjavljal je med drugim: Zbornica in nemški narod imata pravico izvesti naš pravi finančni položaj. Davčni sistem moramo zenoostaviti in ga zasnovati na široki podlagi. Broma je treba enakomerno razdeliti, da se Nemčija ohrani pred državnim polumom. Nabaviti si moramo predvsem nemško trgovinsko mornarico, in izmuzemskim Nemcem moramo pomagati z obsežnim predajanjem. Država mora dobiti 25 milijard novih davkov. Ta vsota je bila največja, ki jo je eno vojno leto dalo kot vojno posojilo. To vsoto pa mora sedaj ljudsko leto dati na davkih.

Ako pride do državnega bankrota, bi se ustavili ves gospodarski stroj. Narod bi moral stradati. Povsod na svetu se je splošna vrednost zelo izpremenila. Povsod zahteva delo večjega, pravičnejšega plačila. Svetovna revolucija cen se izvršuje z močnimi stresaji. Povsod opažamo željo po združitvi narodov. Prava zveza narodov je tudi želja delavne Nemčije. V finančno-političnem pogledu vojna se vedno ni zaključena; še vedno plačujemo velike vojne potrebe, poleg tega pa ogromne stroške za demobilizacijo in za odškodnino doma. 1. oktobra najkasneje moramo predložiti redni državni proračun. Z mirovno pogodbo smo prevzeli velike obveznosti. Privilegijev Nemčija ne sme več poznati. Delati moramo bolj kot pred vojno, ali pa je ves trud zaman.

Najprej je treba odplačati višec dolga ali ga vsaj zmanjšati. Danes je 76 milijard višec dolga. Vsako

povečanje te vsote moramo izključiti. Torej moramo misliti edinele na nove dohodke. Vsak dan, ki ga izgubimo z zavlačevanjem vpeljave davka na dedščine, izgubimo dva milijona. Pričakujemo precejšnjih dohodkov iz vojne dajatve in iz davka na priraslek, kakor tudi iz darovanja za najnujnejše državne potrebe. Prisilna posojila moramo na vsak način opustiti. Videli bomo kmalu, kdaj bomo lahko najeli prosto posojilo ali posojilo v obliki srečk. 76 milijard višec dolga mi povzroča več skrbi, kot 90 milijard vojnega posojila; zakaj vojnega posojila mi ne more nihče odpovedati, zadostuje, da plačujem obresti. Obstaja pa velika nevarnost, da bodo prebivalci ječi dvigali svoj denar v bankah in hranilnicah, čim pride naše gospodarsko življenje v pravi tr. V tem primeru nam ne bi ostalo drugega, kot da država iskarna noč in dan dela na izdelavi novih bankovcev. Tedaj pa ne bi bil več daleč trenotek, ko bi bila marka vredna morda le 10 fenigov. Očeti moramo tudi, da se nam ne odtegne kapital. Žal so prišla na dan dejstva, da so se gotovi elementi zorganizirali, da se sistematično odtegujejo obdavčenju. Vrednost nemških bankovcev, ki se nahajajo v inozemstvu, ne bo zmanjšala. Vsekakor bodo ukrepi na tem polju zelo strogi. Doselej v drugem čitanju sprejeti davčni zakoni in davki na dedščine, ki pride sedaj na vrsto, bodo znašali približno 8 milijard mark. Rabimo pa 25 milijard mark. Da dosežemo to vsoto, bomo uporabili dohodke iz darovanja za najnujnejše državne potrebe, iz davka na prodajo in iz velikega državnega dohodninskega davka. Pa tudi vse to še ne bo zadostovalo. Iskali moramo novih virov. Pojavili so se pomisleki, da se utegne ententa polastiti teh novih dohodkov. Toda po mirovni pogodbi je ententa z okvirno noto izgubila pravico, zaseči nemške dohodke. Ako pa bi kljub našim določbam in v protislovju s svojo lastno noto hotela poizkusiti kaj takega, potem bi bil to nezusen poseg v suverenost nemške države. Toda to bi bilo proti njenim lastnim gospodarskim interesom. Poleg tega pa bi državna vlada stopila 30. septembra pred narodno skupščino in jo prosila za pooblastilo, da ne izvede darovanja za najnujnejše državne potrebe. Ententa bo dobila poplačane vse svoje zahteve v poljubni obliki; ali s papirjem ne bo mogla graditi cest v severni Franciji. Zato rabi nemško delo.

Desidentsko vprašanje.

Pod št. 2528 je izšlo od ministrstva notranjih del povelje naslovljeno na deželno vlado v Ljubljani, kojega začetek se glasi doslovno: Za vreme koraka I. jugoslov. brigade, jugoslov. divizije v Rusiji 1917 god. izstopio je znatan broj dobrovoljca izredova korpusa. Zaveden revolucijom i agitacijom jedan broj kakvih vojnika, stupijo je u redove ruske vojske, a izvestan broj vratio se u vojstvo.

To najhude tedaj začetek izdane povelja od ministrstva notranjih del na inicijativo vojnega ministrstva. — Kar je bilo, je prešlo, slabo človek rad pozablja, le v svojo tolažbo se še spominja lepe trenotke preteklosti, toda to povelje hoče še pogrevati strahote, grozodejstva in nezaslišan teror, kateri je bil proizveden od gotove klike oficirskih oseb na ruskih tleh ob Črnem morju nad našimi slovenskimi in hrvaškimi fanti in mošči. — Predno se spu-

stimo, za sedaj samo v splošno razjasnjenje teh žalostnih rehov, za kar se tudi zelo težko odločam, vprašam le še samega sebe, mogoče je, da hočejo sedaj soditi tiste, ki so trpeli vse krivice, vsa trpinčenja, ravno oni ljudje, ki so vsa ta grozodejstva zakrivali.

Precej temna, docela našemu narodu nejasna je historija o borbi jugoslovanskih, oziroma izključno je pod srbsko firmo se borečih dobrovoljcev v Rusiji. Le kratak pregled naj sledi: obstojale so dve divizije, koje so nosile naslov: srbski dobrovoljački korpus u Odesi. Prva divizija je obstojala izključno iz prvih navdušenih dobrovoljcev, medtem ko formiranje druge gospodi ni šlo tako hitro od rok, čeravno so kazali precej organizatoričnega duha. Vladele so pač take razmere! — In sicer take, da ako bi šlo formiranje na pravi podlagi, imeli bi leta 1917 neke korpus temveč celo jugoslovansko armado na ruskih tleh. Pa kaj se hoče, druga divizija se je morala stornirati, naj velja kar hoče, kajti generalni pogoni so takrat bili že v Odesi, korpus pa še cel ni bil, a general lahko komandira samo korpus. Kaj storiti?

Kar čez noč začelo se je dovažati iz različnih krajev južne Rusije jugoslovanske vjetnike. Posadili so jih enostavno v vojašnice, okrog njih straže, ki so ostro nadzirale »srbske« dobrovoljce. (To se je zgodilo brez daljših ceremonij, brez razjasnjenja in tolačenja, a na vprašanje teh ljudi, kateri niso imeli sploh pojma zakaj da gre, zakaj je tako, kdo je dal to povelje, odgovorjalo se je s puškinim kopitom čez glavo, z nožem, klofutarji, brčami, izstradanjem ... a dalje ne morem več, prave pravcate slike ne morem podati. Vem pa, da narod mora spoznati, kaj se je zgodilo, kakšni so bili ljudje, kateri so nas imeli peljati v boj za osvoboditev svojih bratov. Pravim, da ne morem podati sedaj še prave slike, pa jo tudi še nočem, če bomo pa izzvani, tedaj padejo naše besede, in marsikdo spozna tedaj žalostno resnico, kajti fakti bodo govorili.

Namen teh vrst pa ni za danes informirati javnost o resničnem stanju tedanjih razmer, posvetiti jih hočem le posledicam. Predno pa pridem k tem, moramo upoštevati še drugi moment. — Spriču vseh mnogoštevilnih nečloveških slučajev, spriču poniževanja in preziranja dobrovoljnih poživnostnosti, prenašalo se je vse hrabro, gledalo se je le v bodočnost, kajti vsemu temu se je pridružila nova misel. Takrat se je že lahko svobodno mislilo, kajti ruska revolucija je dala svobodo. Zastihali so se glasovi in prošnje za reformacijo vojaške akcije, da se postavi na drugo podlago, kajti bode sprejemljivejša in razumnejša za našega človeka, kojega posestvo se nahaja ob Gorici, na Koroskem, na Štajerskem v Istri. Zelja je bila postaviti armado na jugoslovanski temelji.

1917. l. meseca marca, aprila in maja v Odesi, so se začeli prvi glasovi, da se pozna samo en jugoslovanski narod, toda ne troimeni, temveč štirimeni. Smo - li en narod, zakaj naj bode eno plemo privilegirano? Smo po naziranjih — Jugoslovani. Ne, niso bili po agitaciji zavdeni vsi oni naši najboljši ljudje — dobrovoljci, kateri so takrat morali izstopiti iz kongresa, kajti izdana je bila od njih takrat v Odesi deklaracija, koja jasno tirja opravičene zahteve in zadostčenja. Nikomur naj se ne očita od teh ljudi dobickarstvo, avanturizem ali kaj enakega, kajti vodila jih je že takrat misel, kajti značuje že na svetu, one ideje namreč, kajti je zdrobila v prah milijonske armade in stotisočere topove ter spojila narode v nesebične sode.

»Stupio je izvestan broj takvih vojnika v redove ruske (da ne rečem, revolucionarne) vojske, a izvestan broj vratio se u ropanstvo.« — Resnica je to! Pa ravno oni ljudje, kateri so stopili v rusko armado, so dokazali vsemu narodu, da oni se dela ne boje, da sedaj je čas bojevanja, da si le z bojem pridobimo svoje pravice, pa naj bode boj tak ali tak, s puško v roki ali s uma svitlim mečem. Pijevalo se je takrat na te ljudi, zaničevalo, zapiralo v ječe, pošiljalo za nji posebne vojaške patrulje, sestavljene iz izvoljenih vojakov, hotelo se jih je umoriti z lakoto. Le-to se pa ni posrečilo, kajti stal je na njihovi strani dobri ruski slojev, osvobojen potom revolucije, tudi to smo takrat že spoznali, spoznali smo, kaj je prav.

Desidente, tako so takrat nazivali skupino teh izstopivših dobrovoljcev, katerim je bilo žal vsled položaja v Rusiji onemogočeno vsako organizirano skupno delovanje.

Preskočimo dve leti in pridimo baš do tega, čemur so namenjene te besede.

Ekstirirajo v gori omenjenem povelju besede: da so so takovim dobrovoljcem prikupljajo podatki, i čim se sazna, de su u opštinskoj ili državnoj službi, da se odmah odpuštuje iz teh služba.

Potem je jasno vse, kakor bell dan, in ni treba o tem veliko besed. Odpraviti ta fakt ne moremo, spreminjati tudi ne, ker fakt ostane vedno fakt, lahko ga kvečjemu preziramo. Ampak oni, ki je hotel obsojenca uničiti ne uniči obsodbe, to obsodbo pa lahko uniči samo oni, kateri je bil zaeno s desidenti tako kruto obsojen in razžaljen, in to je — narod. Kdo se lahko zagovarja pred narodovim sodiščem, ako je pomagal krivcu pri njegovih dejanjih? Sleherni desident bil si je svest svojih dolžnosti. — Se danes po mukopolnih letih, ko se ti ljudje vračajo v svojo domovino, čeravno jim je podeljena »popolna amnestija« se jih zaničuje, se ne smatra vredne državljanskih pravic, ne sprejema ali pa meče se jih iz državnih, ali političnih služb. Njim, sem prepričan, je to vseeno! Te vrste pa naj vržejo rokavico. Gospoda, če hočete stopiti pred sodnike, ne bode sodniki vi, temveč narod. Pogledaj vam bo v oči, govoril resnico — in sodil. Sigurno je, da kakor so se gospodje v Rusiji zmotili glede gotovega pogina desidentov, tako bodo ti na rodni tleh tem manj propadli. Seme je že vrženo, čakajo je žetve. Naša generacija je dočakala te srečne čase, ko se bode plačevalo za zasluge pridobljene v prošli častli, svojih nalog si je gotov del generacije popolnoma svest. Le močan vihar lahko izruje stare širaste, bližino takega viharja se že čuti, prvi oblaki se pokazujejo nad horizontom.

Ivanov.

Dnevne vesti.

Čemu taka jeza?

»Slovenec« je zelo hud na nas, in mi se seveda tresemo. Toľko smo pa le prišli ob njegovi notici do sapa, da mi lahko prav mirno povemo, da je češče sila pozabljiv. Če trdi namreč, da nas je »Narod« v zadnjem času obsopal z raznimi žurnalističnimi cvetkami, ga moramo opozoriti, da ni niti on ob priliki zadnje delavske stavke štedil s psovskami o terorju itd. Bistli je tudi on socijalistično delavstvo vsaj v enaki meri, če ne še huje. Čemu torej vsa ta jeza? Med nasprotniki delavstva ne vidimo razlike.

Delavske obednice.

Kovinarji na Ledini so si ustanovili pred tedni svojo skupno kuhinjo. Ta naprava se je izredno dobro obnesla. Uprava je bila dosedaj v stanu dati udeležencem za 7 K dnevno obed in večerjo, kar je za sedanje razmere gotovo bajno nizka cena. Sodruga, ki bi bili navezani sicer na gostilne, kjer bi morali hočeš nočeš tudi za pijačo veliko potrošiti, se je s skupno obednico odtegnilo od gostilne in pritegnilo v skupen prijateljski krog. Ni nam menda treba, da bi se posebej podčrtavali vzgojni in organizatorični pomen tega dejstva. Ugodne izkušnje, ki jih imamo s tem prvim poizkusom, nas navajajo na misel, da bi ustanovili več takih obednic. Po vsestranskem prevdaru smo spoznali za najpravičnejše, da bi se ustanovila za Ljubljano posebna zadruga, ki bi vodila te obednice. Sodrugi, ki se za ta načrt zanimajo, naj se oglašajo pri sodrugih Lehamerju (Drž. posr. za delo) in Svetku (Ledina avtodelavnica).

Nočni mir in policija.

Policijsko ravnanje je končno vendar uvidelo, da bo treba proti neugnanim razgrajajem in kalilec nočnega miru širom Ljubljane nekaj ukreniti, ker pritožbe iz Starega trga, Slovenskega trga, Selenburgovih ulic itd. itd. le ne utinejo. A kaj naj se vruga ukrene, ko pa ne razgrajajo morda samo delavci in take sorte menjvredni ljudje, — ampak »pripadniki boljših slojev«. In sedaj si to slavno policijsko ravnanje ne bi pomagati, kajti kakšna nesreča, če bi se moralo nastopati proti činu kakkega visokega dostojanstvenika, ali celo proti dostojanstveniku samemu! Joj, joj, kak dilema! To so bila že v Avstriji kočljiva vprašanja, koliko bolj pa v Jugoslaviji! In mesto da bi policija tiste pripadnike boljših slojev jednostavno aretirala, in jih radi javnega škandala poštno zaprla, pa preti, da bo uvedla zopet vaško policijsko uro, če ne bo konec kravalov. Zakaj naj radi par nočnih razgrajavev in pijancev trpi vse ostalo stanovništvo res ne vemo, kakor tudi ne, zakaj naj trpi radi nesposobnosti naše policije. Za vrage prepoveste alkohola, a pustite mirne ljudi v kavarni v miru!

»Oženjen sem,« je nadaljeval Burmin. »Oženjen sem že tretje leto, a ne poznam svoje žene, ne vem, kje je in ali jo bom kdaj videl!«

»Kaj govorite!« je vzkliknila Marija Gavrilovna. »Kako čudovito je to! Nadaljujte, jaz povem potem ... No, nadaljujte, napravite mi uslugo!«

»Začetkom leta 1812,« je izpregovoril Burmin, »sem hitel v Vilno, kjer je stal naš polk. Prišel sem pozno zvečer na neko postajo, sem ukazal takoj vpreči. Hipoma se je vzdignil strašen metej in upravniki in vsi jemščiki so mi svetovali, naj počakam. Jaz sem jih poslušal, a polastil se me je neumljiv nepokoj. Metej ni hotel ponehati. Nisem mogel več strpeti, velel sem vpreči in odpeljal sem se v burjo. Jemščiku je padlo v glavo, peljali ob reki, kjer bi si skrajšal pot za tri vrste. Bregovi so bili zamenjeni in jemščik je izgrešil mesto, kjer se je začelajala pot; tako smo prišli v čisto neznan stran. Burja ni utihnila. Zagledal sem luč in ukazal poguati v to smer. Prišli smo v vas; vaška cerkev je bila razsvetljena in odprta. Za ograjo je stalo nekaj sanit. V lopi so se izprehajali ljudje. »Sem,

sem!« je zaklicalo nekaj glasov. Ukazal sem jemščiku, da pelje bliže.

»Ej, kje si ostal?« mi je dejal neznan glas. »Nevesta leži v nezavesti. Pop ne ve, kaj storiti. Mislimi smo se že vrniti. Le hitro pojdi!«

Mojče sem skočil s sani in stopil v cerkev, ki so jo slabo razsvetljevale dve, tri sveče. Dekle je sedelo v klopi v temnem cerkvenem kotu. Strežnica ji je gladila lase.

»Hvala bogu!« je vzdihnila. »Vendar ste prišli! Toliko da niste gospodične umorili.«

Stari svečenik se mi je približal z vprašanjem:

»Ukažete, da začnem?«

»Začnite, začnite, batjuška!« sem odvrnil raztreseno. Dvignila so deklico. Zdelo se mi je lepa ...

Neumljiva, neodpušljiva nepremišljenost! Stal sem poleg druge pred palojo (pultom za čitanje). Svečenik se je požuril. Troje moških in strežnica je držalo nevesto in se bavilo z njo. Duhovnik naju je poročil in ukazal:

»Poljubita se!«

Moja žena je obrnila k meni svoje blede lice. Hotel sem jo poljubiti, toda pa je vzkliknila:

»Ah, ni on, ni on!« in zgrudila se je brez zavesti na tla ...

Priče so me začudeno pogledale. Jaz pa sem se obrnil, stopil iz cerkve, skočil v sani in velem odpeljal.

»Moj bog!« je zaklicala Marija Gavrilovna. »Ali ne veste, kaj se je zgodilo z Vašo bedno ženo?«

»Ne vem,« je odgovoril Burmin. »Ne vem, kako pravijo selu, kjer sem bil poročen, ne pomnim niti, s katere postaje sem prišel. Takrat sem pripisoval temu čudnemu dogodku tako malo važnosti, da sem med vožnjo v vozu zaspal in se zbudil drugo jutro že na tretji postaji. Sluga, ki me je takrat spremljal, je padel v vojno, tako da sedaj nimam nade, najti ono, s katero sem se tako kruto pošaljil in ki je sedaj tako grozno maščevana!«

»Moj bog, mili bog!« je vzkliknila Marija Gavrilovna in ga zgrabila za roko. »Tak, Vi ste bili in Vi me ne poznate?«

Burmin je obledel in si padel k nogam ...

Pojasnilo.

Importna in eksportna družba »Impex« nam je poslala z ozirom na našo tozadevno notico sledeče pojasnilo. Z ozirom na tozadevno notico v »Napreju« z dne 7. t. m. konstatiramo, da smo na željo poverjenika za trgovino in obrt importirali iz Nemške Avstrije nekaj vagonov vžigalic kot kompenzacijsko blago, katero smo morali razdeliti po načrtu navedenega poverjenika in po ceni 36 vin. za škatljico, kakor jo je določilo to poverjenstvo po vpogledu originalnega računa. Cena 36 vin. je bila torej uradno določena ena gros cena, dodatno ceno pa je določilo poverjenstvo tudi samo za trgovce na drobno. Družba »Impex« je objavila samo enkrat kratko časniško notico, v kateri je pojasnila na neko podtak njeno časniško notico, češ da družba »Impex« prodaja vžigalice po 50 vin., da jih v resnici prodaja po uradni ceni 36 vin. detaljstom.

Kar se tiče španskega olja, konstatira podpisana družba sledeče: Že meseca aprila t. l. je dobila družba »Impex« ponudbo za jedino olje španske proveniencije, za katero bi morala dati kot kompenzacijsko les. Ker tedaj eksport lesa brez kompenzacije še ni bil dovoljen, kot je sedaj, je družba vprašala centralno upravo za trg. promet v Belgradu, če ji dovoli izvoz lesa proti kompenzaciji olja. Centralna uprava je po dolgem času dovolila izvoz lesa in uvoz olja, pa le pod pogojem, da se olje odstopi prehranjeni uradu v Ljubljani, Segar organ »Vnovčevalnica za živino in masi« naj ga razdeli. Ceno za olje je določil prehranjevalni urad in seveda ne »Vnovčevalnica« še manj pa nje ravnatelj Legvart. Cena za olje je bila določena tako, da mora oddati družba »Impex« prehranjevalnemu uradu kg olja za ca 2 liri pod lastno nakupno ceno. Sledejo izgubo, ki bo ogromna, bo krila družba z dobicem pri eksportiranem lesu. V predmetno kupčijo, ki je v korist aproviencije, ne pa »Impexa«, bi se družba »Impex« sploh ne spuščala, ako bi mogla že nakupljeni les eksportirati brez kompenzacije, kar je danes mogoče, ob času pa, ko se je predmetna kupčija sklenila, pa se ni bilo dovoljeno. Podobno kupčijo je sklenil prehranjevalni urad že prej tudi z lesno družbo »Croatia«, ki je dala olje oz. ga bo še dala za izvoz lesa. Vzrok, da družba »Impex« še do danes ni dobavila olja je ta, ker se je stvar pri centralni upravi v Belgradu in pri prehrani. ministrstvu tako zavlekla, da so bila izvozna in uvozna dovoljenja formalno izdana šele pred kratkim ter so se pri dobavi sami vsled nemirov v Italiji pojavile težkoče. Upati pa je, da se bo dobava olja kmalu izvršila.

Nekaj o razmerah v tovarnah g. I. K. Polaka.

Delavci usnjarskih tovarnen gosp. Polaka v Ljubljani, Kranju in na Vrhniki so predložili trdki zahteve za izboljšanje plačila, in sicer za 80% povišanja, o čemer pa g. Polak neče slišati. Utemeljuje, da bi ob takem zvišanju potem zaslužili posamezniki povprečno 240 do 250 K tedensko, kar pa ne odgovarja resnici. Tu hočemo podati javnosti pregled med posameznih kategorij, da sodi o opravičenosti zahtevah delavstva. Izučem usnjari zaslužijo tedensko 93 do 106 K, čevljarji 65—86 K, ženske v čevljarji 46—60 K tedensko, sedlarji 150 do 170 K v akordu, drugi delavci tedensko 69 do 85 K. Vse te plače so pa bile do jeseni leta 1913., še za polovico in več nižje. K tej plači se je zavezal gospod tovarnar, da bo dal vsakemu delavcu na štiri mesece in o sebo pol kilograma usnja, neoženjenim pa 1 kg. To je bil majhen približek k današnjim draginjam, ker so usnje zamenjavali delavci za živila, da so se preživeli, sedaj jim pa že tudi do dolge, oziroma jim ne da usnja. Tako jih odpravlja z raznimi obljubami. Isto velja za obljubljeno aprovizacijo, od katere že, razen časih malo mesa, od meseca aprila ni delavstvo ničesar dobilo. Pogledimo pa cene usnja, ki ga prodaja; takozvano spodnje usnje, podplati stanejo pri njem kilogram 60 do 80 K, notranji podplati 40 do 50 K kilogram, zgornji kravji kilogram 60 do 90 K, fini Box kvadrat 35 do 40 K. Cene so torej zelo visoke, plače pa izredno nizke. Gospodje tovarnarji vedno trdijo, da so se življenjske razmere znatno izboljšale, da je blaga dovolj, in cene so vendar višje. Treba jih bo podučiti, da ima delavce tudi pravico do življenja. Časi, ki so bili med vojno, ki ste nas puntarje za vsako malenkost poslali k vojakom, ako smo kaj več plače zahtevali, so minuli. Spomnite se malo nazaj od kje to veliko bogastvo in dajte tudi nam, kar smo opravičeni zahtevati. Torej gospod Polak, malo odkritosrčnosti!

in dobre volje, pa bo šlo, in bomo ostali še nadalje prijatelji med seboj.

Kako preganjajo zaupnike.

V Kranju imajo gospodje Polakov svojo tovarno in nekega vodjo ali paznika, ki se maščuje nad delavci, tem, da odpušča zaupnike od dela. Ne omenjajo bi tovarno, ali ker se je to v kranjski tovarni že večkrat zgodilo in, kakor čujemo, ukrepa tisti gospod zopet nekaj takega, bi vpludno opozorili gospoda šefa, da napravi konec temu nepoštenemu ravnanju z delavci. Če je stvar le preočita, mora vzbuditi tudi druge delavce, vrh tega pa ima delavstvo pravico snovati organizacijo in je zločinsko, če kdo hoče delavstvu kratiti državljanske pravice. Priznati moramo, da o tovarnah gg. Polakov doslej še nismo slišali takih pritožb. Tisti gospod, če ne bo dal delavcem miru, utegne zleteti o priliki sam na cesto. Ljudje vendar niso psi!

Ureditev telefonskih zvez.

V ministrstvu za pošto in brzojav so končane priprave za ureditev telefonskih zvez. Uredile se bodo direktno telefonske zveze med Belgradom, Sarajevom in Ljubljano. Brezžične postaje bodo sprejemale vesti iz vse Evrope in oddajale vesti vsem brezžičnim centralam.

Drobno.

— Gozdari! Glavno poverjenstvo za agrarno reformo v Ljubljani, pozivlja absolvente visokih, srednjih in nižjih gozdarskih šol, ki niso v državni službi in žele zaposlitve, da se javijo pri omenjenem poverjenstvu.

— Spodnječistiška električna zadruga naznanja, da se vrši nadaljno vpisovanje članov dne 17. avgusta od 9. do 11. ure v Čitalnici. Interesentje naj se ta dan vpišejo, ker bo vpisovanje pozneje združeno z večjimi stroški. — Pripravljali odbor.

— Veselica v Škofji Loki. Podružnica obrtnega društva v Škofji Loki, priredi veselico v Zvezdi na splošnem trgu v nedeljo, dne 17. t. m. ob 15. uri pop. Omenjeno društvo vabi k veselici vse prijatelje obrtništva in obrtnike na udeležbo. Ker je vožnja po železnici, iz Ljubljane in nazaj zelo pripravna, se tovariši obrtniki in njih prijatelji iz Ljubljane še posebej vabijo. Za jed in pijačo bo preskrbljeno. Nudila se bodo tudi razna druga razvedrila. Narodne noče dobro došle.

— V Štorkah pri Celju, je priredil preteklo nedeljo odbor strokovne organizacije izlet za šolsko mladino, h kateremu se je tudi pridružil delavska godba, in mnogo starišev, kakor tudi g. ravnatelj tukajšnje tovarne. Tudi so bili navzoči vsi g. uradniki in g. nadučitelji. Zahvaljujemo se vsem tistim, ki so bili navzoči, posebno g. ravnatelju Hrušku, Lokovšku, Hermanu Sikošku in Olsu za njihova darila.

— Gasilno društvo v Gorjah vabi na veselico, ki jo priredi v proslavo svoje 25letnice dne 17. avgusta. Popoldne ob 3. uri velika veselica v gostilni g. Vinkota Jana v Spodnji Gorjah z zanimivim sporedom.

— Tihotapstvo banke »Vojvodine«. »Pravda« javlja: da je dijaško društvo »Preporod« na Dunaju predložilo finančnemu ministrstvu zahtevo, naj se izvede preiskava proti banki »Vojvodina« in njenemu ravnatelju Ačiču, ker je v imenu tega društva vtihotapil na Dunaj poldrug vagon živil.

— V prisilni delavnici v Ljubljani je bilo od leta 1913 do 1918 interniranih 226 prisilencev. Med temi je bilo 80% slučajev, pri katerih je bil alkohol vir delomrznosti in kaznivih dejanj. Teh 226 prisilencev je imelo v razsodbah 596 kazni in sicer 312 radi vlačugarstva, 121 prisilencev je bilo interniranih prvič, 53 drugič, 26 tretjič, 11 četrtič, 10 petič, 3 šestič in 2 devetich.

— V deželno blaznico v Studencu je bilo od leta 1913 do 1918 sprejetih 91 alkoholikov. Med temi je bilo 80 moških in 11 žensk. Najmanj četrt del blaznikov je bil posredno ali neposredno zastrupljen z alkoholom.

— Pri komandi mesta Ljubljana naj se javijo nemudoma med uradnimi urami sledeči gg. častniki in častniški aspiranti: Praporščak Rudolf M. Seban, praporščak Viljem R. Drasal, praporščak Osi Andrejevič Šest, podživ. zdr. Josip F. Brtončelj, enol. prost. Aleksander E. Schwarz, enol. prost. Josip J. Petrič, enol. prost. Jožef M. Baričević, pravni aks. Fero J. Popovič.

Novice iz Maribora.

Taksa na narodnost. Evo mične dogodbice iz našega mesta. Nakupna knjižica za vsakdanje potrebe neke tukajšnje gospodinjice je bila polna, in napoknila je svojoča z doma odha-

jajočega moža, naj bo »tako dober«, pa v prvi trgovini tako kupi. Ker pa se je malo zanesla, da bo mož njeno naročilo res tudi izvršil, je dala enako naročilo svoji služkinji, ki je takol šla in zaželeno knjigo prinesla. Zgadilo pa se je čudo: pri svojem povratku je prav enako knjižico, iste vrste in celo od istega izdelovalca, poklonil svoji ženi tudi mož. Tako sta prišli kar dve nakupni knjižici v hišo, druga drugi prav podobni in vendar strašno različni. Dekla je šla iskat knjižico v prvo trgovino, jo dobila in plačala zanj 60 vin. Mož pa je postopal drugače. Mislil je: Slovenec sem in rodoljub; zato pa je dolžnost moja samo slovenske in rodoljubne trgovine podpirati. Spomnil se je trgovca, ki v našem mestu visoko dviga prapor najčistejšega slovenskega rodoljuba in tja je namenil pot. Prijazno so se mu nasmehljali, mu knjigo prodali in zaračunali 2 K 40 vin. Trgovec se je namreč dobro zavedal, da je narodnostna zavest dragocena reč, pa jo je kar zraven vzel v kalkulacijo ter jo ocenil z zneskom skoro 2 K pri predmetu, ki bi stal drugače 60 vin. Smehljaje so se v trgovini od kupovalca poslovili s ponosom in nosil mož kupljeno robo domov, a debelo je gledal, ker je namesto zaslužene pohvale žel edinele grajo. Nam pa je jasno postalo, da rodoljubarja vendarle ni od muh in spoznali smo, zakaj se je pri »prvih med prvimi« našega mesta nabralo toliko »dragocene« narodnostne zavesti.

Liberalna internacionala. Dne 16. t. m. se je vršil v Mariboru shod trgovcev. Predsednik trgovskega gremija in veliki Slovenec trgovec Weixel je predsedoval, navzoči so bili narodni gostje iz Ljubljane in Celja, a govorili sami dični rodoljubje odvnetiki dr. Sernec, dr. Pipuš in poslanec prof. Voglar. Urejevali so valuto, zniževali carino, reducirali državne izdatke, reformirali trgovstvo in obrt. Vse je lepo poteklo — samo, govoril je tudi ravnatelj štajerske ekskomptne banke g. Haas v — nemškem jeziku. Pomislite, na shodu, katerega prireja slovenska narodno-liberalna gospoda, pa govor v nemškem jeziku. In — prečudno — zgodilo se ni nič! Profesorju Voglarju ni počilo rodoljubja ki peče srce, urednik Šega ni zarudel, ko je pisal poročilo, »Narodni dom« se ni zrušil v prah in kamenje in Maribor je ostal — »slovensko« mesto. — Kaj pa bi bilo, ko bi se to zgodilo na našem shodu! Kolikokrat bi mi bili »sedajniki naroda«, temni elementi, ki nameravajo boljše »puče«, koliko dobrih delavcev bi bilo izgnanih na ta račun. Že vidimo, da je svoboda za enkrat le pri liberalcih doma in da je njihova internacionala veliko praktičnejša od socialistične — vsaj kar se da prilično spraviti v žep — kadar ravno ni treba, da bi bila izpostavljena na očiten videz.

Iz stranke.

Tržič. V nedeljo, dne 24. t. m. se vrši člansko zborovanje politične organizacije ob 10. uri dopoldne v delavskem domu. Sodrugi udeležite se tega sestanka v obilnem številu.

Krajevna skupina političnega društva Pragersko naznanja vsem članom politične organizacije, da se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 19. uri v gostilni gosp. Opravš. važno predavanje, katerega se naj člani udeležijo v obilnem številu. (Naročniki lista »Naprej« se opozarjajo, da se poslužujejo poštinih položnic).

Strokovno gibanje.

Usnjari čevljarke zadruge v Tržiču so stopili v stavko. Opozarja se, da naj nihče v tem podjetju ne sprejme dela.

Osnednje društvo stavbinkih delavcev naznanja, da se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. ustanovni občni zbor v Brežicah, na katerem so poročali sodrug Marj iz Celja, sodrug Nachtigall iz Ljubljane, sodrug Baraga iz Brežic. Kljub izletu sokolstva je bila udeležba zadovoljiva. Ljudstvo je odobravalo govornike. Nato se je izvolil odbor in se je poslala podjetnikom spomenica za povišanje plač. — S tem je dobilo društvo novo podružnico, katere bo v stanu svojimi članom izboljšati gmetni in socialni položaj. — Dne 9. t. m. je imela tukajšnja skupina kamnoseških delavcev shod, na katerem je poročal sodrug Košič. Razpravljal je o slabem položaju kamnoseških industrije ter v tej panogi zaposlenega delavstva, katero je v teku vojne in po njej trpelo največ na pomanjkanju materiala in s tega stališča je bilo tudi najslabše plačano. Sklenilo se je poslati rezolucijo na vlado, da dovoli uvoz materiala, ker sicer

preti katastrofa v tej panogi zaposlenemu ljudstvu in celi industriji. Nadalje se je sklenilo, da se zahteva povišanje plač. Izgovor delodajalcev, da imajo malo materiala, ne drži, ker delavstvo dobro ve, da dokler se dela, je material, kadar ga ne bo, se ne bo delalo in tudi ne bo dobivalo plač.

Čuli smo, da bo tudi Kranjska stavbinka družba s prihodnjim mesecem izročila vodstvo v druge roke. Zadnji čas je, da pri tej trdki nastane gotov družabni red, ker sedanje vodstvo še vedno misli, da se nahaja v stari Avstriji in se ravna samo po denuncijantih. Tam se nahaja več delovodij, ki so pustili polovico življenja in žrtvovali vse svoje moči in se še danes trudijo vzdržati obrat. Upamo, da bode novo vodstvo stvar kmalu prevzelo in skušalo odpraviti neznosne razmere. Vidi se, da je ležeče sedanjemu vodstvu na sekiranj zaposlenega osebja, kakor pa da bi skrbelo za pospeševanje obrata. Na delovodje in delavce, kateri so zaposleni že čez 20 let pri podjetju, se ni pri prodaji popolnoma nič oziralo, niti se ni dovolilo enkratnega nabavnega prispevka, dasiravno je to osebo žrtvovalo vse svoje moči in tako obdržalo na površju obrat. Upamo, da se bo novo vodstvo oziralo na te zasluge ter jih skušalo tudi uveljaviti.

Vestnik »Svobode«.

»Socialna Matica« bo postavila pri vseh krajevnih organizacijah, podružnicah »Svobode« itd. poverjenike za razprodajo Maticinih in sploh vseh strankinih publikacij, knjig, brošur, »Demokracije« itd. V ta namen obišče sodrug Božič posamezne podružnice »Svobode«, krajevne organizacije itd.

Iz Slovenije.

Pragersko.

Proletaska dolžnost in ljubezen do bližnjega nam veva, da se zopet enkrat oglasimo. V naši opekarni so delavci in delavke, ki so še nedoletne, s katerimi se seve ravna kakor se hoče. Enemu oddelku tega nedoletnega delavstva je postavljen za nadzorovatelja nek surov možak D., kateremu je gotovo od nekdaj dana oblast, postopati s to mladino prav po nečloveško. Priganja jih k delu kot živino; preklinjač jih, jim očita, da se tistih par kron ne zaslužijo. Tudi jih naganja po dežju, kar je dostikrat prav nepotrebno. Napreza dekleta v z železjem nabasan voz, kar se je nedavno pripetilo. Neko dekle se je solzilo, ker ni moglo več vleči in voza potegniti iz jame. In ta nečlovečnost pa je na strani stoječ preklinjal in dejal: »Vzel bom eno lato in pretepel vse, če mi ne potegneta voza naprej.« Še veliko takšnih pritožb imamo, pa smo dosedaj le zmrlaj molčali. Zdjaj pa je že preveč. Zato svetujemo D-u, da se nemudoma izprobuje in ravna z osebom drugače, ker drugače bo tudi njega plačilna ura doletela. Vprašamo tovarniško ravnateljstvo kaj poreče k temu. Prosimo tudi obratno nadzorništvo, da v to naše podjetje enkrat pogleda in napravi red.

Pojčane.

Tukajšnji trgovec K. S. kaj surovo postopa s svojimi uslužbenkami. Že pred letom je neko učenko tako surovo kaznoval, da je na tleh obležala. Nedavno pa je zopet pokazal svojo veliko skrb za svojo učenko in svojo olikanost. Njegova učenka se je imela samo še par dni učiti. Vedno se je dobro in zvesto obnašala, delala vse hišne posle ter zvesto stregla bolehnim gospej S. Ko pa se je zadnjič napravila na obisk svojih staršev, jo je vrnilo se gospod S. tako pretepal, da je morala v posteljo. In to vse vsled tega, ker je gospa S. hotela, da bi dekle v svojem prostem času (v nedeljo) pralo perilo in opravljalo razno hišno delo. Lepa stvar! Sicer pa bomo o tem lepem gosposu ob priliki še kaj več poročali in ga — priporočali.

Stavka kovinarjev.

Ko pišem ta članek o kovinarski stavki, se spominjam na l. 1906. Malo nas je bilo takrat. In še mi smo bili mladi, komaj da smo začeli spoznavati svet v drugačni luči, nego smo mislili, ko smo nosili še kratke hlače. Ali pregovor pravi: iz malega raste »veliko«. Spominjam se na sestanek v neki ljubljanski gostilni; dvajset nas je bilo. A še to bomo število nas je gostilničar postavil na cesto, rekoč, da v njegovi gostilni ni prostora za sestanek socialne demokratične organizacije. Ali mi korajžni fantje se

nismo dali ugnati kar tako v kozji rog. Agitirali smo dalje, neoziraje se na grožnje takratnih podjetnikov, ki so skušali na vse mogoče načine preprečiti razvoj organizacije. Toda čim bolj so podjetniki skušali uskratovati posameznike, tem bolj smo utrjevali voljo do organizacije. Marsikateri kovinar je danes hvaležen gospodom podjetnikom za njihovo nasprotstvo do organizacije. In tako smo delali, utrjevali našo trdnjavo. Ko smo imeli v letu 1912. večino kovinarjev organiziranih in ker so podjetniki vedno bolj terorizirali delavce, je prišlo do stavke kovinskih strugarjev.

Odšli smo iz tega boja kot zmagovalci. Kot zmagovalci smo se šli boriti lufiti organizacijskega dela.

Kmalu je bila naša organizacija ponos drugim delavcem. Toda prišla je vojna; zagrmeli so topovi. Veliko jih je odšlo s puško v roki ubijati svoje drugorodne tovariše. Na bojišču so nam ubijali telesa, v zaledu duše. Trpeli smo. A to trpljenje nas je tako utrnilo, da danes trepeti in se maje ves svetovni kapitalizem. Tako ti gospod car kapital! Grablji si milijone iz krvi kapitalističnih žrtv, zato pa sedaj mi, ki smo toliko žrtvovali, zahtevamo, da se nam mora dati toliko, da bomo lahko človeško živeli. Ako nekateri danes mislijo, da bodo ustrahovali stavkajoče kovinarje, se jako motijo. Tako vzorno disciplinirane stavke ni mogoče streti. Vztrajali bomo tako dolgo, dokler ne bodo našli nasprotne spoznanji, da so naše zahteve upravičene. Ako gospodje mislijo, da smo mi sami, se zelo motijo. Ves slovenski proletarijat stoji za nami. Mi kovinarji pa gledamo brez strahu v bodočnost. Majhni smo bili v letu 1906. Ali kar smo sejali, je tudi rodilo. Rodilo je našo solidarnost in zavest za organizacijo. Živela naša solidarnost!

Sestava nove vlade.

LDU, Belgrad, 13. Dosežen je sporazum glede sestave vlade med demokrasko zajednico in socialisti. Ker so radikalci izjavili željo, naj se obnove predgovori radi njihovega vstopa v vlado, se bodo pogajanja ponovila. Ako ta pogajanja ne uspejo, bo sestavljena vlada iz demokratov in socialistov. Parlament bo sklical na sredo.

»Demokratija« dementira vest, da je gospod Davidović v teku večerajšnjega dne vodil pogajanja z dr. Medakovičem. Z ozirom na to ni moglo priti do izjave, da podpira Medakovičeva skupina demokrasko socialistično vlado.

LDU, Belgrad, 14. Poslednji poskus, da se doseže sporazum med radikalci in demokrasko zajednico, so se danes popoldne razbili vsled stališča radikalcev v osebnih vprašanjih in v nekem načelnem vprašanju. (Agrarna reforma.) Da omogoči sporazum, je demokraska zajednica pristala nato, da prevzame Svetozar Pribičević namesto ministrstva za notranje stvari kako drugo važno listino, toda Protić ni hotel pristati niti na to, vztrajajoč popolnoma pri svojem prvem zahtevku, da se integralno izpolnijo njegove zahteve in da se izločijo trije ministri iz kabineta; dr. Poljak, Vučević in Alaupović; agrarna reforma da se ne izvede na tako široki podlagi, nego v povsem zoženem obsegu in na drug način. To izjavo je dal Stojan Protić Ljubi Davidoviću v prisotnosti predsednika narodnega predstavništva dr. Pavloviča, predsednika radikalnega kluba Jovanoviča in narodnega poslanca Kosto Timotejeviča. S tem je bil razbit tudi ta poslednji političns sporazum. Demokraska zajednica je takoj potem imela sejo, na kateri se je sklenilo, da se Narodnemu klubu, Jugoslovanskemu klubu in klubu neodvisnih radikalcev pismeno sporoči, kako je potekel ta zadnji političns sporazum in s katerim rezultatom je končal. Jugoslovanski klub in klub neodvisnih radikalcev sta odgovorila, da ostajata pri svojih prvih izjavah, smatra se, da bo tudi Narodni klub dal sličen odgovor. Kriza bo jutri jutraj rešena tako, da se bo sestavil demokrasko socialistični kabinet.

LDU, Belgrad, 14. Minister Svetozar Pribičević je izjavil v klubu demokrasko zajednice, da ne reflektira na listino ministra za notranje stvari in da je pripravljen sploh ne iti v kabinet, ako je njegova osebna zapreka za sestavo koncentracijskega kabineta in koalicijske na široki podlagi.

Ni še gotovo, kako se bodo razdelili portfelji pri sestavi demokrasko-socialističnega kabineta. Klub demokrasko zajednice bo imel jutri sejo s socialisti, na kateri se bodo

končno razdelili portfelji. Ob 11. bo referiral Ljuba Davidovič regentu o sestavi kabineta. Govori se, da bodo dobili socialisti tri portfelje, katere bodo prevzeli Korač, Kristan in Bukšek. Verjetno je, da postane finančni minister samostalec Milorad Drašković, dr. Ante Trumbić ostane po vsej priliki minister za zunanje posle tudi v novem kabinetu.

Najnovejša poročila.

OGRSKO MINISTRSTVO.

LDU. Dunaj, 14. (ČTU.) Ogrski kabinet je sestavljen tako: Predsednik: Stefan Friedrich, ministrstvo za zunanje stvari: Marijan Lovaszy, za notranje stvari: Ziga Peremny, finance Johann Grün, za vojno: general Franc Schnetzer, za pravico: Jurij Balogh, za poljedelstvo: Stefan Szabo, za uk in bogočastje: Huszar, za narodno zdravstvo: Andrej Csillery, za narodne manjšine: Jakob Bleier, brez portfelja: Stefan Haller, Johann Mayer, za pripravo mirovne pogodbe: minister brez portfelja grof Pavel Teleky; ministrstva za trgovino, za narodni dobrobit in za prehrano še niso zasedena.

RENNERJEVA NOTA MIROVNI KONFERENCI.

LDU. St. Germain, 14. (DunKU.) Državni kancelar dr. Renner je poslal Clemenceauju noto, v kateri pravi, da je dobil poročilo, da je poveljnik madžarskih čet, ki se nahajajo v Szombathelyju in ki štejejo približno 3000 mož, izjavil, da namerava nemško zapadno Ogrsko z vojaško silo zopet priključiti Madžarski. Dr. Renner opozarja vrhovni svet na ta dejstva in upa, da se bo ugodilo ponovni prošnji, da dobi Nemška Avstrija izrecno pooblastilo, vzpostaviti v nemški zapadni Ogrski mir in red.

ODHOD INTERALIJANE KOMISIJE Z REKE.

LDU. Reka, 14. V ponedeljek 9. t. m. je interalijanska komisija zapustila Reko. Končna odločba o upravi Reke, ki bo trajala do končnoveljavnosti rešitve reškega vprašanja po mirovni konferenci, še ni gotova. Poslalo se je mnogo materijala z raznimi predlogi pariški konferenci. Pred odhodom je izdala komisija ta komunikacijo, kjer pravi, da komisija v podatkih ni našla ničesar, kar ji še ne bi bilo znano.

ČEHI ZAVZELE BRATISLAVSKO MOSTIŠČE.

LDU. Bratislava, 14. (ČTU.) Danes jutraj so čehoslovaške čete brez boja zavzele bratislavsko mostišče.

SPOPADI V PARIZU.

LDU. Deilmars, 14. (DunKU.) Iz Pariza poročajo: Spopadi med kupovalci in prodajalci na centralnem trgu so bili jako resni. Belo je več ranjenih, med njimi en redar smrtno. Na trgih in cestah so letela joca, surovo maslo in sir po zraku; množica je te stvari potepala in pohodila. Pozneje so na raznih krajih mesta plenili v trgovinah za živila.

»Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdama: V Parizu trajajo nemiri zaradi visokih cen živil dalje in postajajo od dne do dne večji.

PORAZ KOLČAKOVE ARMADE.

LDU. Haag, 13. (ČTU.) Po ameriških uradnih vesteh se Kolčakova armada na več kot 200 milj široki

črti umika pred boljševiki, ki že ogrožajo Omsk. Ni izključeno, da si zopet priborijo vlado v Sibiriji.

RUDARSKA STAVKA V SLEZIJI.

LDU. Praga, 14. (Brezzično.) V rudarski stavki v Gorenji Sleziiji državni komisar posredovalni predlog: 1. delo naj se takoj zopet začne; 2. podjetja, ki so se morala ustaviti, se zopet odprejo; 3. obredno stanje se omili; 4. dovoli se, da pristopi poljska srednja delavska zveza k delavskemu udruženju rudarjev in kovinarjev; 5. izpuste se na svobodo eventualno zaprti politični voditelji. Zastopniki delavskih zvez so predlog sprejeli. V Gorenji Sleziiji stavka še 65 do 70 % vsega delavstva.

REKVIZICIJE V ZASEDENEM OZEMLJU.

LDU. Reka, 14. Iz več mest v Istri dohajajo vesti, kako Italijani pošiljajo svojcem v Italijo zaboje, polne živeža. Razen tega se čuje, da bodo našim kmetom odvzeli skoraj vsa letošnja žetev in jo poslali v Italijo.

ŽELEZNIŠKE NESREČE.

LDU. Belgrad, 14. Na postaji Indija je v sredo dopoldne trčil vlak, ki je pripeljal iz Pariza za Srbijo medikamente in kolonijalno blago, s tovarnim vlakom iz Novega Sada. N. prijelna škoda je velika. Človeških žrtev ni. — Na postaji Dobrlin je trčil vlak št. 6014, ki je pripeljal v postajo, z drugim vlakom, ki je premikal. 16 oseb je ranjenih, med njimi ena težko.

JOŽEFOVA TELESNA GARDA.

LDU. Nauen, 14. (Brezzično.) Nadvojvoda Jožef si je z imenovanjem bivšega szegedinskega poveljnika za vrhovnega poveljnika vse ogrske oborožene sile in z imenovanjem generalštabnega šefa zagotovil szegedinske častniške polke za svojo telesno gardo.

Razprodaja. Dne 18. avgusta f. l. in nadaljnje dneve se bode, dokler traja zaloga, detajlno prodajalo v trgovini Leopolda Fona, Stari trg, različni specerjski in kolonijalni predmeti kakor riž, kava, pecivo, maslo, mast, olje, vino, likerji itd. po ugodnih in zelo znižanih cenah. — Uprava konkurzne mase po Leopoldu Fonu.

Iz pisarne dramskega gledališča. Vsi angažirani člani, administrativno in tehnično osebje, naj se javijo v ponedeljek, 18. t. m. ob 10. uri v dramskem gledališču k skupnemu sestanku.

Aprovizadni urad na Poljanski cesti št. 13, danes vsled selitve ne uraduje. Od ponedeljka 18. t. m. pa uraduje na magistratu. Galetova hiša pritličje — v lokalu osrednje krušne komisije.

Izdajatelj: Josip Petejan. Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Svilo, predeno in nepredeno, v štrencih, kupnje po najvišji ceni tverka Fran Kos, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Sprejmeta se

dva čevljarska pomočnika

za fino delo in vajence za čevljarsko obrt. — Josip Prešeren, čevljarstvo, Ljubljana, Sp. Šiška, Celovška c. 82.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA STEV. 6
REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VADILA ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD. STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Partija
zidarjev in delavcev

z akordantom ali preddelavcem se takoj sprejme

za večje delo na suhem (pod streho) v bližini Ljubljane. Plača dobra, hrana in stanovanje na stavbišču. Jakob Accetto, stavn. podjetje, Tabor št. 2.

Kajo Delič
draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica 4. priporoča svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vsa zlatarska dela, pozlačenje posrebranje itd.

1 mizar, ki je vajen izdelovanja zabojev in

1 tovarniški klepar

se takoj sprejmeta.

Ponudbe je nasloviti na »Kranjska tvornica za željezno i bravarsko robo v Kamniku«.

Sprejme se dobro izvežban

pečarski pomočnik

samostojen delavec za postavljanje peči in štedilnikov. Plača po dogovoru.

Ivan Zaplotnik, pečar Radovljica.

Angleška čudotvorna mast
hladi, čisti, mehča, izvleči tuje tvarine, prepreči zastupljenje krvi in operacije. Vpošilja samo proti predplačilu franco K 8-80 za 1 dozo lekarna Thierry-ja v Pregradu, glavna zaloga v Ljubljani R. Sušnik, Marijin trg št. 5 in vse druge lekarnice.

Agitirajte za naše časopise!

Priporočamo e d i n o tovarniško zalogo
šivalnih strojev za rodbino in obrt ter njih
posameznih delov.
POTREBŠČINE za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno BLAGO za OBLEKE.
Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vode desno.

BARVA vsakovrstno blago pere domače perilo (pošilja po isto na dom) Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.	Kemično tovarna JOS. REICH	CISTI obleke svetloilika ovratnice, zapestnice in srajce Podružnica: Selenburgova ul. 3.
---	--	--

Prvovrstna **vozna kolesa**
ter **pliašče in cevi** gumirastopilo in dr. priporoča
IGN. VOK specialna trgovina šivalnih strojev in koles.
Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Slavnemu občinstvu se priporoča
KAVARNA „CENTRAL“
poleg Zmajevega (jubilejnega) mostu.
Lastnik Stevo Miholič.

- IVAN JAX in sin -
LJUBLJANA, Priljubljen pot, 15, LJUBLJANA
Šivalni stroji in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Linzu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje ponuja brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“ :: KOLESA iz prvih tovarov
Dürkopp, Styria, Waffelnrad.

Najboljši nakup
vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala lastnega izdelka. Popravila se izvršujejo točno in ceno. Pri zunanjih naročilih zadostuje za mero priloženi čevlji.
Josip Prešeren, čevljarstvo
Šiška-Ljubljana, Celovska cesta, nasproti občinske hiše.
Istotam se nahaja izdelovalnica gornjih delov po najmodernejšem kroju.

Vsakovrstne šolske zvezke

izdeluje

Učiteljska tiskarna,

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Cene zmernel

Točna postrežba!

Okrajna bolniška blagajna ljubljanska.

Opr. št. 365/19-1.

Razglas.

Dr. Bogdan Derž ordinira za svoje članov Okrajne bolniške blagajne ljubljanske, in sicer: za noseče, za matere, za dojece in otroke brezplačno vsak dan od 3. do 5. ure popoldan v Elizabetni bolnišnici v Streliški ulici (za Gradom).

Svojci, ki potrebujejo zdravniško pomoč, zglasti se morajo prej v blagajniški pisarni na Turjaškem trgu št. 4, prvo nadstropje, oziroma poslati v pisarno svojega zastopnika, in dokazati svojo upravičenost s kako listino (z izpiskom iz rojstne knjige, poročnim listom itd.), da dobe nakaznico, brez katere ordinira zdravnik le v nujni sili. Kadar je ordiniral zdravnik brez nakaznice, poslati je naknadno po nakaznico.

V Ljubljani, dne 22. julija 1919.

Načelnstvo.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 14 milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.